

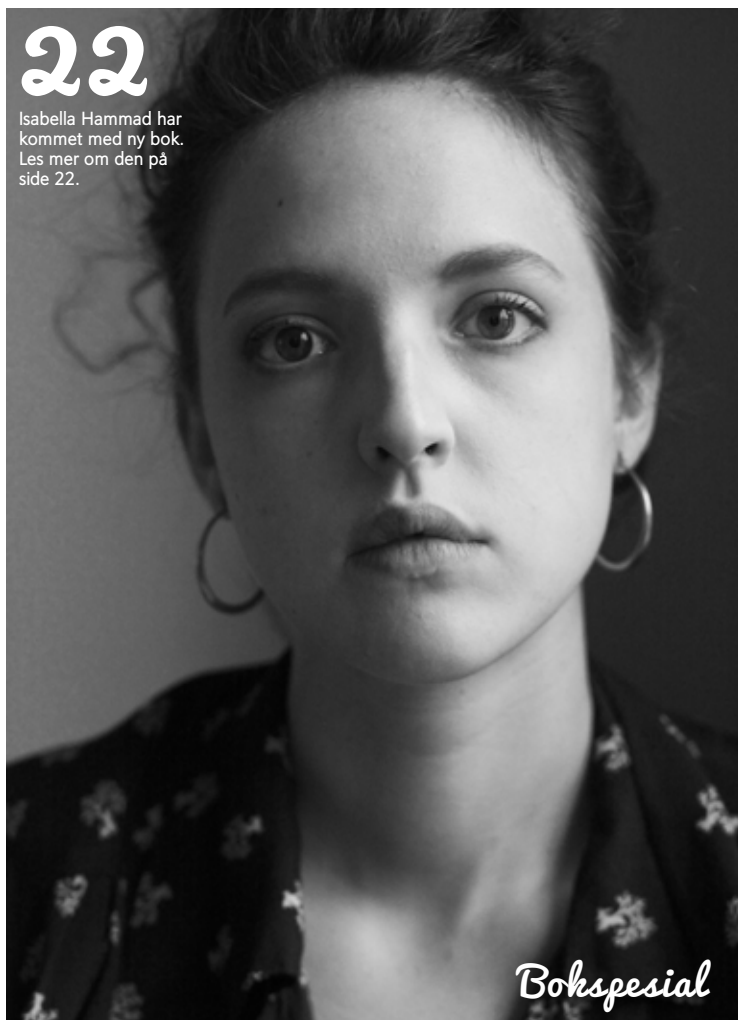
FRITT PALESTINA

NR.2. 2024
PALESTINAKOMITEEN I NORGE

22

Isabella Hamad har kommet med ny bok. Les mer om den på side 22.

FRITT PALESTINA NR 2. 2024

- 02 KOLOFON
- 03 LEDER
- 04 AKTUELT
- 06 ORD FRA GAZA
- 10 BOIKOTT
- 14 BOKSPESIAL
- 24 JØDISKE STEMMER
- 38 VESTBREDDEN
- 34 APARTHEIDFRIE SONER
- 37 DIKT
- 38 KONTAKT

FRITT PALESTINA

utgis av Palestinakomiteen i Norge. Meningsinnholdet i artiklene er den enkelte forfatters ansvar og representerer ikke nødvendigvis Palestinakomiteen i Norges syn.

REDAKSJON:

Ansvarlig Redaktør:
LINE KHATEEB

Redaksjonsjef:
EIRA INGERSDATTER REITHAUG

Art Director:
BIRTE BØDTKER

MEDVIRKENDE I DETTE MAGASINET:

Forsideillustrasjon:
MARI OSHAUG

*Henning Scherer Skjørsæter,
Line Snekvik, Asem Alnabih,
Larissa Munch, Marjam Idriss*

TRYKK:

Oslo Kongressenter/
Servicesenteret

Redaksjonen for dette nummeret ble avsluttet 02.12 2024

UTGIVER

Palestinakomiteen i Norge:

Besøksadresse:
Christian Kroghs gate 15
Postadresse:
Postboks 9286 Grønland
0134 Oslo
Telefon: 95 96 98 74
post@palestinakomiteen.no
www.palestinakomiteen.no
Organisasjonsnummer:
984.688.172

KJÆRE PALESTINAVENNER!

Den 29. november var FNs internasjonale solidaritetsdag for det palestinske folket. Og etter 420 dager med folkemord i Palestina er behovet for solidaritet og støtte stort.

Over ett år har gått med enorme ødeleggelser, undertrykkelse og forakt for palestineres liv. Israel har sluppet mer enn 80 000 tonn eksplosiver over Gaza og mellom 60-70 prosent av alle bygg, hjem og skoler er ødelagt.

Samtidig har vi vokst til en stor, global bevegelse som mener at alle mennesker er like mye verdt. Vi er en del av en bevegelse som jobber for frigjøring av Palestina og at FNs prinsipper skal gjelde likt for alle. Hvis angrepene stoppes nå kan mellom 30-40 prosent av Gaza reddes og både palestinere og israelere kan få fred.

For å få til det så må vi sammen mobilisere alt vårt sinne, all vår sorg og all vår menneskelighet, til å fremme krav om sanksjoner og boikott av Israel inntil okkupasjonen og folkemordet tar slutt.

VI FORTSETTER Å KREVE RETTFERDIGHET

Vi fortsetter å kreve rettferdighet, fordi det ikke er et alternativ å gi opp. Modige, slitne og utholdende medmennesker gjør alt de kan for å holde ut livet i den mørke og absurde hverdagen i Palestina. De gjør det de kan for å få barna sine til å le, til å leke, til å lese og til å leve i Gaza.

Vi skal fortsette å uttrykke solidaritet og kreve ansvarliggjøring, slik ICC gjør når de har utstedt arrestordre på Netanyahu og Gallant for forbrytelser mot menneskeheten, for å bruke sult som våpen, for forfølgelse og krigsforbrytelser som systematiske angrep mot sivile. Israel må holdes ansvarlig for alle helsearbeiderne de har drept, arrestert, torturert eller skadd.

Hvis du en dag føler at det går trått så kan du se til legen Hussam Abu Safiya, som nekter å

forlate Kamal Adwan sykehuset nord i Gaza. Han vil ikke forlate pasientene sine til tross for at den israelske hæren har drept sønnen hans og senere angrepet og skadd Hussam selv i ett droneangrep. Han gir seg ikke. Det skal heller ikke vi gjøre.

SANKSJONER ER VEIEN Å GÅ

Krigsforbrytere gjemmer seg bak løgner og trusler, men Israels forbrytelser i Palestina er godt dokumenterte og FN-domstolen ICJ er tydelig på at okkupasjonen er ulovlig og må opphøre. Det har Norge stemt for at skal skje innen ett år. Skal vi komme dit må både europeiske land og arabiske land gå sammen om

sanksjoner.

Og vi skal fortsette å jobbe for noe så enkelt som at FNs prinsipper skal gjelde likt for alle og for frigjøring av Palestina. Takk til alle som bidrar. Boikott Israel!

«Vi fortsetter å kreve rettferdighet fordi det ikke er et alternativ å gi opp»

LINE KHATEEB
LEDER I PALESTINAKOMITEEN

NORSKE APOTEK SELGER MEDISIN FRA ISRAEL

Foto: Ingvild Mjåen Sausjord

Visste du at når du handler på norske apotek, så kan du helt uforvarende komme til å støtte israelsk økonomi?

Det israelske legemiddelfirmaet Teva er en av verdens største produsenter av generiske legemidler, og er en betydelig aktør i den israelske økonomien. Selskapet er den største legemiddelleverandøren både på det israelske markedet og i de okkuperte palestinske områdene, som Vestbredden og Gaza.

Ettersom Israel implementerer en rekke restriksjoner på import av varer, fører dette til at Teva tjener penger på det palestinske markedet og på Israelsk okkupasjon.

Norske apotek selger varer produsert av Teva. Pinex er ett eksempel. Sjekk pakningsvedlegg for Teva og de Teva-eide selskapene Ratiopharm og Actavis dersom du ikke vil støtte apartheidstaten Israel.

Les mer her om hvilke medisiner som finnes fra TEVA

Boikott Teva!

AKTIVISTER, SE HER!

Stor aktivistkonferanse i Oslo 18. januar fullspekket med inspirasjon og faglig innhold. Hold av datoen og følg med på palestinakomiteen.no for mer informasjon.

VIL DU BIDRA TIL Å LAGE FRITT PALESTINA?

Vi endrer konseptet og Fritt Palestina blir nå et eget magasin. Vi søker skribenter, researchere, anmeldere, fotografer og illustratører til å bidra i vår nye satsing. Har du ønske om å bidra i utviklingen?

Ta kontakt med birte@palestinakomiteen.no og fortell hva du kan bidra med. Arbeidet starter over nyåret.

Foto: Birte Bøtikker

VI STÅR SAMMEN FOR PALESTINA!

Palestinakomiteen er i sterk vekst, og har det siste året fått nesten 8000 nye medlemmer og hele elleve nye lokallag.

– Det er fantastisk å se hvordan den norske befolkningen står sammen med Palestina, og at de organiserer engasjementet sitt i Palestinakomiteen. Lokallagene utgjør ryggraden i organisasjonen vår, og det er utrolig flott at vi nå er representert over hele landet, sier Line Khateeb, leder av Palestinakomiteen.

Palestinakomiteen har ved utgangen av 2024 i overkant av 13000 medlemmer.

Nå finnes Palestinakomiteen også i: Asker og Bærum, Nordmøre, Ås, Lofoten, Finnmark, Sogn, Kongsberg, Ullensvang, Sunnfjord og omegn, Moss og Halden/Aremark.

Foto: Ned mansour

DETTE MÅ VÆRE DEN PERFEKTE VINEN TIL JUL?

JULEGAVE-TIPS!

Ingen vin kan være bedre og mer solidarisk til julaften enn vin fra Betlehem. Cremisan-vinene finnes i rød, hvit og rosé. Du finner dem på bestilling hos vinmonoplet.no

FRANSECA ALBANESE TIL NORGE

Vi er så heldige å få besøk av FNs spesialrapportør for de palestinske områdene 8.-10 februar.

Francesca Albanese kom med en ny rapport i oktober: «Genocide as colonial erasure», der hun setter fokus på at 7. oktober ikke skjedde i et vakum, men var en del av en intensjonell, langsiktig, systematisk og statorganisert etnisk rensing av det palestinske folk. Hun ber alle medlemsland om å forhindre nye overgrep nå for å beskytte vår humanitet og forhindre flere sår til vår felles historie.

Albanese besøker Kristinasand 9. februar og Oslo 10. februar.

Om å finne mening i Gazas harv av lidelse

*Asem Alnabih bor i Nord Gaza og undrer
over fremtiden for palestinerne.*

TEKST OG FOTO: ASEM ALNABIH

«Det er mange av oss i Gaza som går rundt og lurar på om det er en logisk forklaring på all smerten vi gjennomgår»

I *Cloud Atlas*, filmen fra 2012 basert på David Mitchells bok med samme navn, er det en slående scene. Sonmi-451, en klone som har tjent overklassen, skjønner at hun må gjøre opprør. Hun sier at systemet som står bak undertrykkelsen «må skruses av».

Hun legger til: «Vi må alle sammen slåss, og om nødvendig, dø for å vise folk sannheten.»

Dagene går, og revolusjonen mislykkes. Like før hun henrettes, blir Sonmi-451 spurt av en historiker, som jobber for bedriften som har tatt henne til fange, om hun ikke visste at opprørernes plan var dømt til å mislykkes.

Når hun svarer at det visste hun, spør historikeren henne, med like stor grad av overraskelse og indignasjon, hvorfor hun da gjorde opprør? Hun svarer rolig, med et skjult smil: «Hvis jeg hadde forblitt skjult, ville sannheten ha forblitt skjult. Det kunne jeg ikke tillate.»

Videre spør historikeren: «Og hva hvis ingen tror på denne såkalte sannheten?»

Og hun svarer, helt uberørt: «Noen gjør det allerede.»

FINNES DET EN MENING?

Det er mange av oss i Gaza som går rundt og lurar på om det er en logisk forklaring på all smerten vi gjennomgår. Finnes det en mening bak all denne lidelsen?

Siden 1948 har titusenvis av palestinere i Gaza blitt født og dødd under okkupasjon. Det eneste som ser ut til å endre seg i denne limbotilværelsen, er at utsiktene til fred og vår rett til selvbestemmelse i vårt eget land, blir fjernere for hvert år som går.

Og likevel er vi fortsatt her. Til tross for kampen, tilbakeslagene og lidelsen, så er vår eksistens og utholdenhet i seg selv, i møte med så tilsynelatende ekstreme odds, en stille, men kraftfull seier. Vår fortsatte tilstedeværelse - vår motstandsdyktighet - er et vitnesbyrd for at sjelen til dette folket og dette landet aldri kan utslettes, selv når hindringene virker uoverkommelige.

Meningen med å holde ut med smerte, handler kanskje ikke om å oppnå en umiddelbar gevinst, men heller om å bevare en arv av sannhet, motstand og håp. Gjennom sitt personlige offer ►

Bildet er fra Gaza i 2014,
men kunne vært tatt i dag.

frigjøres man fra begrensningene i sin nåværende situasjon, og finner styrke og mening i å vite at ens egen motstandskamp vil bane vei for andre.

Ved å holde disse verdiene i live, gir vi stafett-pinnen videre til fremtidige generasjoner - og ikke bare ved å inspirere dem til å fortsette der vi slapp, men til å oppnå en større visjon hvor kollektiv seier blir mulig. På denne måten vil en ofring av en selv løfte opp mange flere, og bli en frihetshandling i seg selv.

Dette er kanskje grunnen til at Sonmi-451 sa til de som undertrykte henne i *Cloud Atlas*: «Det finnes en naturlig orden i denne verden... og sannheten er at denne ordenen må beskyttes.»

Senere i filmen, er det en frihetsforkjemper, fra en annen tid og et annet sted, men hvis opplevelse ligner på Somni-451s, som blir fortalt av de som undertrykker ham: «Til hvilket mål? Uansett hva du gjør, vil det bare være en enslig dråpe i et uendelig stort hav!»

Frihetsforkjemperen smiler og sier, med kraften av utholdenhet og samhold: «Hva er vel et hav om ikke annet enn en mengde dråper?»

MOTSTAND FORMER HISTORIEN

Historien viser at endring skjer gjennom motstand. Det er ofte en liten gruppe med tilsynelatende vanlige folk som står sammen og krever forandring. Fra å protestere mot maktpersoner til å bevæpne seg for å slåss mot militærmakta, så er motstand like gammelt som historien selv.

Denne historien kan vi spore fra Karbala, hvor Husayn ibn Ali ble undertrykket i sin kamp for frihet, til jødisk motstand i Warszawa-gettoen, hvor folk gravde tunneler som en del av sin motstandskamp mot nazistene. For Nelson Mandela var det en lang vei til frihet fra apartheid i Sør-Afrika.

Handlinger gjort av motstandsbevegelser, som vi så 7. oktober, er blant hundrevis av slike eksempler, ofte synonyme med å gjøre krav på grunnleggende rettigheter til frihet, verdighet og rettferdighet til prisen av fengsling, død og utsettelse.

Palestinere forstår at selvoppofring og smerte,

er prisen de betaler for deres rett til frihet og selvbestemmelse. Israelere derimot foretrekker generelt ikke veien gjennom selvoppofring, som er den vanskelige veien.

Alastair Crooke, tidligere britisk diplomat, sier om israelere, særlig unge menn i militæret som han betegner som 'postmoderne': «Lidelse er ikke noe de ønsker velkommen. Å lide er noe man unngår. Lidelse har hverken mening eller verdi.»

Crooke legger til at som deres rake motsetning, så møter israelere «en fiende som ser mening i lidelse, som ser mening i tap av liv «Selv om blodbadet er forferdelig, det er helt horribelt... så er det noe som kan gi styrke til folket ditt, selv om du selv ikke kommer til å være i live. Det er en veldig annerledes måte å tenke på.»

I mellomtiden, er mengder av mennesker på palestineres side. Dette fører ikke nødvendigvis til frigjøring i dag, men det vil

påskynde det alle som har studert historie nøye, inkludert den israelske historikeren Ilan Pappé, vet er uunngåelig. Denne støtten er drivstoffet som israelerne ikke kan stoppe fra å flomme inn i Gaza, og det gir alle, unge så vel som gamle, håp om at Palestina en dag snart blir fritt.

De fleste revolusjoner og frigjøringskamper lykkes etter tid, med gjentatte forsøk og tilbakeslag på veien. Nøkkelen til å holde ut med smerten og lidelsen, er å erkjenne at målet ikke er å oppnå alt på en gang. I stedet må man anerkjenne at hver dråpe i havet teller.

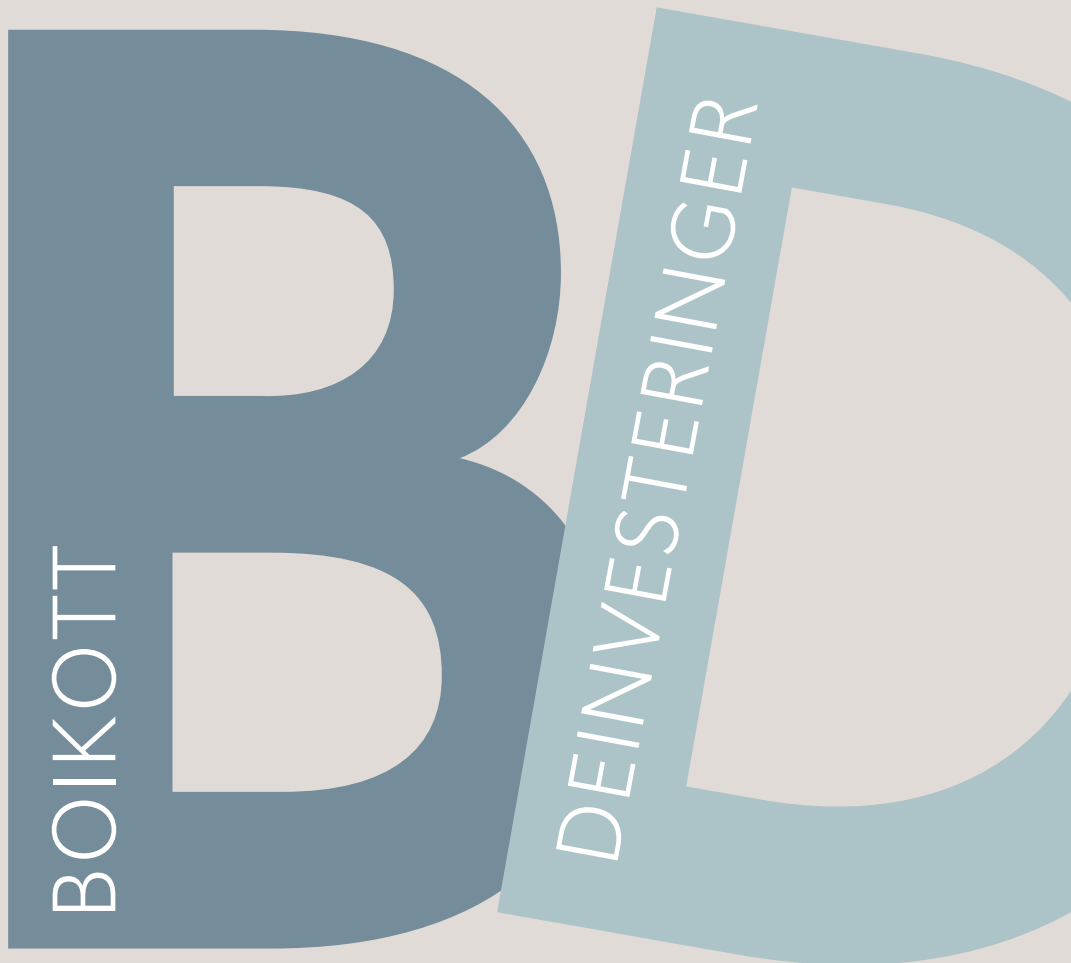
Så lenge saken er udødeliggjort i hjertet og sinnet til folket, er seier like sikkert som at solen står opp etter en lang, mørk natt full av smerte og lidelse.

«Fra å protestere mot maktpersoner til å bevæpne seg for å slåss mot militærmakta, så er motstand like gammelt som historien selv»

FRA BAKKEN I GAZA:

Asem Alnabih er ingeniør og doktorgradsstipendiat fra Nord-Gaza. Han er talsperson for Gaza kommune og har skrevet for mange publikasjoner på både arabisk og engelsk. Teksten er tidligere publisert i The Electronic Intidada.

HVA, HVORFOR & HVORDAN?

BDS står for boikott, deinvesteringer og sanksjoner. Dette er effektive og ikkevoldelige virkemidler for å få slutt på Israels okkupasjon av Palestina.

TEKST: EIRA INGERSDATTER REITHAUG

HVORFOR BOIKOTTE ISRAEL?

Boikott, deinvesteringer og sanksjoner er vanlige politiske og økonomiske virkemidler for å presse et selskap eller en stat til å rette seg etter internasjonal lov. Disse virkemidlene var essensielle i arbeidet med å få slutt på apartheidregimet i Sør-Afrika.

Da Russland invaderte Ukraina, innførte Norge og andre land sanksjoner mot russisk industri og eksport. Akademiske og kulturelle institusjoner avsluttet sine samarbeid, Oljefondet deinvesterte fra russiske selskap og forbrukere lot være å kjøpe russiske varer. Disse virkemidlene ville ikke blitt tatt i bruk hvis de ikke fungerte. Palestinakomiteen i Norge mener at Israels krigsforbrytelser og okkupasjon av Palestina, gjør at staten Israel må få samme behandling – fra både politikere, diplomati, akademiske og kulturelle institusjoner og vanlige forbrukere.

HVA ER MÅLET MED BDS?

BDS-bevegelsens mål, er å stoppe Israels okkupasjon og sikre palestineres rettigheter. Bevegelsens krav er i tråd med demokratiske prinsipper og internasjonal konsensus og sier at Israel skal:

- Avslutte okkupasjonen og koloniseringen av palestinsk land og rive muren på Vestbredden
- Anerkjennelse at den palestinske befolkningen har krav på like rettigheter som den jødiske befolkningen i Israel
- Respektere de palestinske flyktningenes rett til retur i tråd med FNs resolusjon 194

Så lenge Israels krigsforbrytelser blir møtt med straffefrihet, mener Palestinakomiteen at boikott, deinvesteringer og sanksjoner er riktige verktøy for å legge press på Israel om å endre sin politikk og praksis overfor palestinerne. Dialog uten betingelser er forsøkt uten å gi resultater, og frem til Israel føyer seg etter internasjonal lov må den norske regjeringen vise at de ikke aksepterer apartheid og okkupasjon ved å holde Israel ansvarlig og ta i bruk BDS.

I 2005 kom et opprop fra 170 palestinske organisasjoner, politiske partier, fagforeninger og sosiale bevegelser som oppfordret det internasjonale samfunnet til å boikotte, deinvestere i og sanksjonere staten Israel. Arbeidet med dette er blitt organisert i den palestinske BDS National Committee (BNC), også kalt BDS-bevegelsen. Palestinakomiteen jobber i tråd med BNCs prinsipper, fordi dette er måten palestinere selv ber oss drive boikottarbeid.

FIRE KRAV FOR Å LEGGE TIL ET SELSKAP PÅ LISTEN:

1 MULIGHET FOR KOALISJONSBYGGING

BNC velger ut mål for boikott hvor det er mulig å bygge interseksjonelle koalisjoner med andre sosiale og politiske grupperinger. For eksempel, hvis et selskap bidrar til undertrykking av palestinere i tillegg til å være en miljøverstering, kan man ha et godt samarbeid med miljøbevegelsen. Boikotten vil da få større effekt, fordi det blir press fra flere grupper samtidig.

LOKALE TILPASNINGER

Det er stor vilje til boikott i Norge. BDS-utvalget i Palestinakomiteen har tatt hensyn til norske forhold når de har utarbeidet sin boikottliste, slik at listen kun inneholder selskap og varer det er hensiktsmessig å boikotte i Norge. Derfor skiller Palestinakomiteens liste seg fra BNCs liste, som inneholder noen selskap/produkter som ikke opererer i Norge. Samtidig er boikottlista dynamisk, og kan oppdateres etter hvert som situasjoner og behov endrer seg. Da oppdaterer Palestinakomiteen lista på nettsidene sine og informerer om endringer i sosiale medier og nyhetsbrev.

2 GRAD AV MEDSKYLDIGHET

Det er hundrevis av selskap som er medskyldige i Israels okkupasjon, apartheid og krigsforbrytelser, men ikke alle er medskyldige i samme grad.

For å bli et mål for boikott, holder det ikke nødvendigvis å ha et kontor i Israel, produsere eller selge varer der, eller ha andre økonomiske bindinger til staten. Et selskap er mer medskyldig hvis de har produksjon på okkuperte områder, gjør store investeringer eller produserer våpen, overvåknings-systemer eller andre produkter som aktivt brukes til undertrykkelse av palestinere.

Før en boikott settes i gang, bør man ha en tydelig forståelse av hvordan og til hvilken grad selskapet er medskyldig og hvordan denne medskyldigheten skal avsluttes. Skal selskapet legge ned en fabrikk, avslutte en avtale eller viss type produksjon, selge datterselskap, eller deinvestere fra den israelske økonomien?

BDS handler om grad av medskyldighet, heller enn moral. Derfor velger man ut selskap som boikottmål på bakgrunn av faktisk medskyldighet i Israels okkupasjon, apartheid og krigsforbrytelser, og ikke på grunnlag av moralske holdninger til selskapets sjef eller deres personlige donasjoner og investeringer. Jo mer medskyldig et selskap er i Israels forbrytelser mot menneskeheten, desto viktigere er de som et mål for BDS-press.

3 MEDIEAPPELL

Hvis valget står mellom to selskap som er like medskyldige og like hensiktsmessige å boikotte, velger man det med størst medieappell. Da vil boikotten få større oppmerksomhet, man vil nå ut til flere og kunne spre informasjon, i tillegg til at muligheten for seier også blir større.

4 MULIGHET FOR SEIER

BNCs viktigste krav til boikottmål, er muligheten for seier. Derfor legges ikke nødvendigvis et selskap til som boikottmål, selv om det oppfyller de andre kravene.

Når det kommer til mulighet for seier, er noen selskap ikke hensiktsmessig å boikotte som forbruker, men kan for eksempel presses av institusjonelle samarbeid, eller omvendt. Mot noen selskap er kanskje ikke muligheten for seier til stede nå, men hvis man presser andre, lignende selskap til å avslutte sin medskyldighet, kan man bruke disse seirene som pressmiddel i fremtiden.

BNC presiserer at symbolske seire ikke er nok: Målet med BDS er å påvirke faktisk politikk for å vinne fram med kravene om at palestineres rettigheter må opprettholdes på lik linje med alle andre. Boikott handler ikke om å føle seg selv god fordi man gjør det moralsk riktige, men er et taktisk, politisk virkemiddel for å presse selskap til å faktisk avslutte sin medskyldighet i Israels okkupasjon og apartheid.

Kravet om mulighet for seier gjør at man kan jobbe strategisk og langsiktig ved å bygge en massebevegelse. Slik mener BNC at ved å oppnå flere seire over tid, vil man kunne nå BDS-bevegelsens hovedmål: frihet og rettferdighet.

HVORDAN FUNGERER BDS I PRAKSIS?

BDS National Committee (BNC) har laget en liste over boikottmål i tråd med sine prinsipper. Utvelgelsen er gjort for å sørge for at BDS-bevegelsen skal fokusere på felles, strategiske mål, fremfor at alle forbrukere skal boikotte vilkårlige selskap på egen hånd med liten faktisk

MINSTEKRAV OG PRESSMÅL

BDS-utvalget har, etter inspirasjon fra BDS National Committees liste, delt opp boikottlista i minstekrav og pressmål.

Varene og selskapene på minstekravlista, har reelle alternativer som det er mulig å erstatte dem med. Varene på pressmål-lista kan være vanskeligere å erstatte i praksis, men her kan man bruke press på andre måter - for eksempel ved at restauranten din ikke kjøper inn varer fra et visst selskap, at du oppfordrer arbeidsplassen din til å ikke fornye avtaler med selskap som er pekt ut som pressmål, eller ved å ta kontakt med selskap/leverandører for å gjøre oppmerksom på din bekymring for selskapets aktivitet i Israel og Palestina. Samtidig må alle ta egne valg og boikotte det som føles riktig for dem: Hvis du vil boikotte flere ting enn det som er på BDS-lista, må du gjerne det. Palestinakomiteen opererer med en nøy utvalgt BDS-liste i tråd med BNCs prinsipper fordi det er dette palestinerne selv ber oss gjøre.

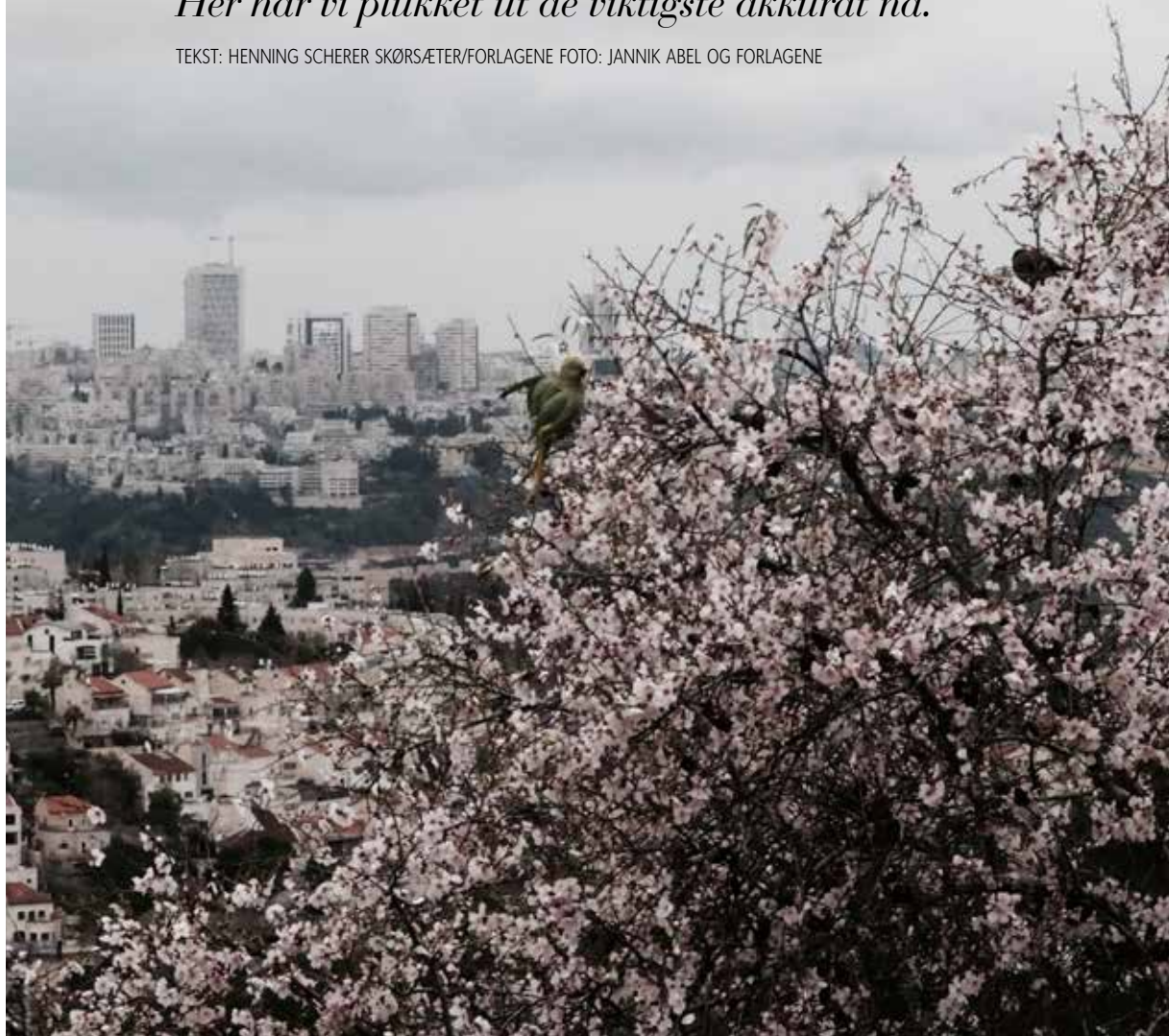
Les mer om hvilke selskaper du som forbruker burde boikotte her:

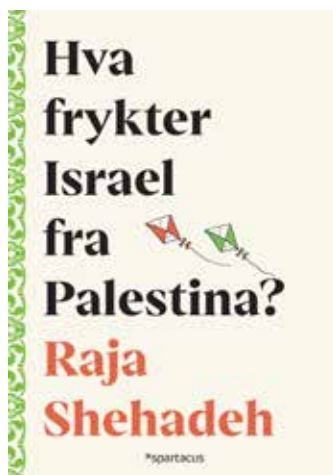

Ord om Palestina

*Det bugner av bøker om Palestina.
Her har vi plukket ut de viktigste akkurat nå.*

TEKST: HENNING SCHERER SKØRSÆTER/FORLAGENE FOTO: JANNIK ABEL OG FORLAGENE

HVA FRYKTER ISRAEL FRA PALESTINA?

Raja Shehadeh Spartacus
Raja Shehadeh er forfatter, jurist og en av grunnleggerne av menneskerettighetsorganisasjonen Al-Haq. Han har tidligere vunnet den britiske Orwell-prisen for boken «Palestinian Walks». Hans nye bok, «Hva frykter Israel fra Palestina», er et forsøk på å forstå Israels handlinger i Gaza, og en appell om at den palestinske historien må bli hørt, skriver forlaget.

TUNGA MI PROTESTERER MOT DØDEN

Palestinske dikt Forlaget Oktober
Denne antologien presenterer et stort utvalg dikt skrevet av palestinere, både døde og nålevende, bosatt i Palestina og i diasporaen. En rekke gjendiktere har oversatt fra arabisk og engelsk. Den er redigert av Anna Kleiva og Bendik Vada, som også har skrevet forord. Rana Issa har skrevet etterord. Inntektene fra boken går til den humanitære organisasjonen NORWACs arbeid på Gaza.

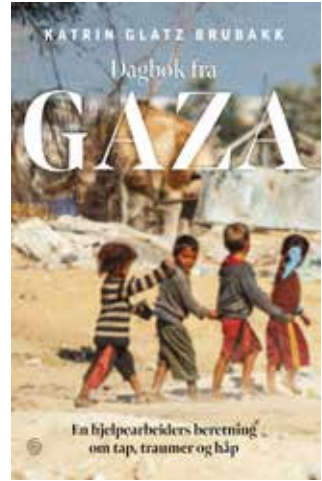

HÅP ER DET DU GJØR

Marthe Valle, Hanne Edøy Lossius Manifest forlag
Boka er et dokument over politisk svikt og unnfalleshhet, der forfatterne spør: Hva om dette var oss? Hva om det var våre barn? Samtidig er det en historie om mot og samhold, som viser at kampen for menneskeverdet alltid er verdt å ta. Historiene i «Håp er det du gjør» inspirerer til handling og solidaritet, selv når alt virker håpløst.

Peder Martin Lysestøl er tidligere leder i Palestinakomiteen og har skrevet en rekke bøker om Israel.

DAGBOK FRA GAZA

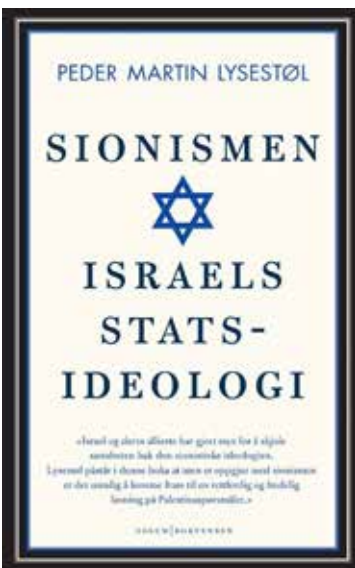
Katrin Glatz Brubakk

Kagge forlag

«Dagbok fra Gaza» gir et nært innblikk i hverdagen til barn, foreldre og helsearbeidere i en aktiv krigssone, med særlig fokus på barns psykiske helse. Brubakk arbeidet ved Nasser-sykehuset i Khan Younis for Leger Uten Grenser i fire uker høsten 2024, og gjennom dagboknotater dokumenterer hun den ekstreme belastningen befolkningen i Gaza lever under, samtidig som den vitner om menneskers vilje til å hjelpe hverandre og opprettholde håp i møte med overveldende tap.

Hun skriver om fem år gamle Adam, som isolerer seg etter å ha sett faren dø, og åtte år gamle Aisha, som lider av alvorlige brannskader og angst.

Boken er både en personlig fortelling og en viktig rapport om humanitære forhold og psykologiske konsekvenser av krig. Den er ment å belyse og skape forståelse for situasjonen i Gaza, sett gjennom øynene til en erfaren feltarbeider.

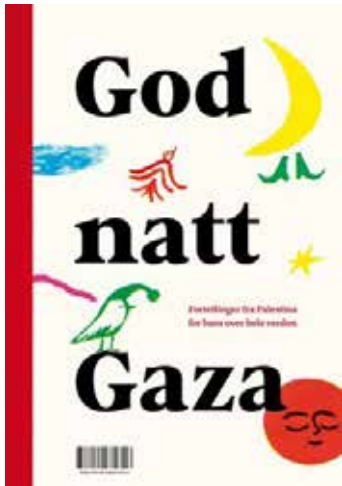
SIONISMEN, ISRAELS STATSIDEOLOGI

Peder Martin Lysestøl

Solem Bokvennen

I denne boka forsøker Lysestøl blant annet å forklare hvordan sionismen har lyktes i å utnytte antisemittismen i sin koloniseringspolitikk. «Israel og deres allierte har gjort mye for å skjule sannheten bak den sionistiske ideologien. Lysestøl påstår i denne boka at uten et oppgjør med sionismen er det umulig å komme fram til en rettferdig og fredelig løsning på Palestinaspørsmålet» heter det fra forlaget.

GOD NATT GAZA - FORTELLINGER FRA PALESTINA FOR BARN OVER HELE VERDEN

Palestinske historier
Megafon forlag
Historie- og eventyrfortelling er et kraftfullt verktøy for å bevare identitet, bygge selvfølelse, skape forståelse og stolthet. Palestinerne er en av de største folkegruppene som lever på flukt. Som en måte å bevare identitet og fellesskap, er historiefortelling en viktig del av livet deres - for palestinerne i Palestina, men ikke minst for alle de som lever i andre land. Historiene vi forteller våre barn skaper sammenhenger mellom vår og deres oppvekst, og tekstene blir en del av barnas trygge rutiner. Barn som lever i krig trenger også den samme tryggheten. I «God natt Gaza», en eventyrbok initiert av Plan International, er det samlet inn palestinske eventyr og sanger i håp om å formidle det universelle og vakre ved at mødre og fedre som legger barna sine, forteller historier som skal få dem til å sove godt og drømme fint.

JEG VIL VÆRE VÅKEN NÅR JEG DØR. DAGBOK FRA ET FOLKEMORD

Atef Abu Saif Spartacus
Atef Abu Saif ble født i Jabalia flyktningleir på Gazastripen i 1973, og har utgitt en rekke bøker og er nominert til flere priser. Noen dager før 7. oktober i fjor ankom han Gaza, som kulturminister for Den palestinske selvstyremyndigheten. Som andre palestinere på Gaza, endte han i stedet som flyktning i et telt, og dagboknotatene hans fra perioden har blant annet vært publisert i The New York Times, Washington Post og Le Monde.

DET JEG SÅ, FLUKTEN, FAMILIEN OG LIVET SOM KRIGSREPORTER

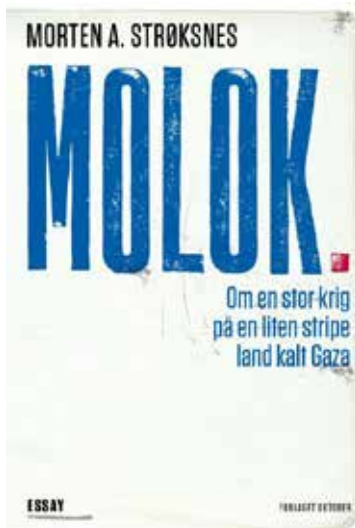
Yama Wolasmal Aschehoug
I denne boka tar NRKs midtøstenkorrespondent oss med til oppveksten på Grünerløkka, den brokete veien inn i journalistikken, og gjennom dramatiske øyeblikk som flukten fra Afghanistan, Libya-krigen, og ikke minst de dramatiske dagene rundt 7. oktober og den påfølgende raseringen av Gaza. Midtøstens turbulente historie veves sammen med Yamas personlige fortelling, fra livet som kvoteflyktning i Norge, til den vanskelige balansegangen mellom det å være familiefar og krigsreporter.

ET GAZA-LIV

Marte Heian-Engdahl Kagge forlag
Denne palestinske familiefortellingen tar oss med på en reise tilbake i tid og forteller om Gazastripen historie som hjem og slagmark i over hundre år, fram til de dramatiske ukene høsten 2023 da familien måtte flykte for livet. Anmeldere har blant annet omtalt boken som «utmerket og brennaktuell» (DN) og «Et must for å forstå Gaza» (Dagbladet).

MOLOK. OM EN STOR KRIG PÅ EN LITEN STRIPE LAND KALT GAZA

Morten A. Strøksnes Forlaget
Oktober

Strøksnes er en norsk idéhistoriker, journalist, fotograf og prisvinnende forfatter, som har fulgt situasjonen i Palestina og Israel siden 1990-tallet. I denne boken søker han å forklare hvorfor krigen er en logisk fortsettelse av Israels politikk, men også hvordan den representerer et vendepunkt, ved å analysere hendelsene og plassere dem i sin rette kontekst. Forlaget kaller MOLOK «en viktig bok som blottlegger krigens arkitektur.»

UTDRAG FRA BOKEN

90. (s. 225-229)

Det er ikke uvanlig å hevde at sterk kritikk av Israel inne- bærer en «demonisering» av landet. Noen vil ganske sikkert påstå at jeg har drevet med noe lignende i dette essayet. Men jeg har etter beste evne vært konkret, etterrettelig og sannferdig i framstillingen av Israels hand- linger. Om en faktabasert skildring av Israels politikk og krigføring framstår som en

demonisering, er det ikke nødvendigvis beskri- velsen det er noe galt med. Å være okkupant og herrefolk har en høy moralsk kostnad.

En lang rekke intellektuelle israelske, euro- peiske og amerikanske jøder kritiserer Israel hardere enn de aller fleste ikke-jødiske akade- mikere, forfattere og intellek- tuelle, inkludert meg selv. Sylvain Cypel, Susan Nathan, Adam Shatz, Shlomo Sand, Baruch Kimmerling, Tom Segev, Avi Shlaim, Nathan Thrall, Max Blumenthal, Noam Chomsky, Norman Finkel- stein og David Shulman er noen eksempler jeg kommer på i farten.

Göran Rosenberg er et godt skandinavisk eksempel. Han er selv jødisk, delvis oppvokst i Israel, og var en overbevist sionist. Boka Det tapte landet (2002) handler om hvorfor han ikke lenger kunne være det. I dag opplever for øvrig Rosenberg å få sine meldinger og delinger fjernet av Facebook, ikke fordi de bryter med noen regler, men fordi algoritmene snuser seg fram til at de kan være Israel-kritiske.³⁸² Dette fenomenet, at sosiale medier systematisk sensurerer «propalestinske» innlegg, er noe mange har pekt på etter 7. oktober.³⁸³

På den annen side: Sensuren i sosiale medier er ganske dum. Mange unge mennesker henter heller informasjonen sin derfra enn fra tradisjo- nelle medier, som «alltid» har hatt en tendens til å se med milde øyne på Israel og vinkle det slik at israelere blir drept av terrorister, mens palestinere bare dør.

På sosiale medier er helt andre mekanismer i sving. Folk over hele verden opprøres umid- delbart og direkte, uten at store, Israel-vennlige medier har filtrert og omskrevet hendelsene ut fra diverse «stumme» ideologiske filtre. Denne utviklingen synes interessant nok å smitte over på tradisjonelle, kommersielle medier i en slags feedback-loop. For eksempel har en god tablo- idavis som VG alltid fingeren på opinionens puls og er i direkte konkurranse med sosiale medier. I dekingen av Gaza-krigen har avisen presentert palestinske ofre som individer i langt større grad enn tidligere. Andre medier i Norge, og da tenker jeg spesielt på Klassekampen, har hatt en imponerende bredde og dybde i deknin- gen av krigen.

Alle de groteske bildene og videoene som har kommet ut av Gaza, og som aldri ville kommet ut på samme måte for bare ganske få år siden, har spilt en avgjørende rolle i fortellingen om hva som foregår. Israel trodde kanskje de kunne vinne propagandakrigen ved simpelthen å nekte journalister tilgang. Det viste seg i så fall å være feil. Sosiale medier er, på godt og vondt, mye vanskeligere å kontrollere enn tradisjonelle medier.

I løpet av Gaza-krigen har tradisjonell journalistikk og sosiale medier smeltet sammen til en globalisert kilde for informasjon og meningsdannelse. Israel har hindret journalister tilgang til Gaza, slik at de har måttet benytte telefonintervjuer, fotografier, satellittbilder og øyenvitneskildringer, spesielt fra sosiale medier, for å få tak i informasjon. Det har mange lykkes med. En uintendert konsekvens av Israels opphevelse av presse- friheten er at media ikke har kunnet benytte reportere («talking heads») som står på bakken og rapporterer «akkurat her, akkurat nå» fra Gaza – kanskje etter å ha blitt oppdatert om situasjonen av kolleger hjemme i studio.

I mangel av slike reportere, som ofte leverer en jevn strøm av det folk allerede vet, og der hovedpoenget er å være til stede, har mediene i stedet blitt tvunget til å søke kontekst og dybde. Det betyr ikke at det er en fordel å ikke ha folk på bakken, men at ingenting er så vondt at det ikke er godt for noe.

Folk har tross alt ikke mistet all evne til å skille mellom sannhet og løgn. En av de viktigste rapportørene fra Gaza-krigen har vært Bisan Owda (25) fra Beit Hanoun i Gaza. Før krigen var hun student og filmskaper, nå er alt ødelagt. Mens Owda har blitt drevet rundt på Gazastripen, har hun vist og forklart hva hun og alle andre er blitt utsatt for av IDF, fra dag til dag. Over hele verden følger folk oppdateringene til et troverdig menneske som minner dem om dem selv – hun har nærmere fem millioner følgere. Owda forteller stort sett direkte, saklig og konkret ved hjelp av en mobiltelefon og poster på Instagram. De

fleste postene åpner hun med «I'm still alive».

Å kritisere Israels handlinger er ikke antisemittisme, slik Israel og den amerikanske Israellobbyen påstår, men snarere en moralsk plikt. Anklager om antisemittisme i den hensikt å skjerme Israel fra berettiget kritikk er kyniske avledningsmanøvre som uansett har blitt avkledd i løpet av de siste ti månedene. Taktikken er brukt på så åpenbart urimelig vis at mange flere allerede i utgangspunktet ikke tar anklagene på alvor, noe som kan skade beredskapen mot den reelle antisemittismen.

Om situasjonen var snudd, og det var en ganske så forsvarsløs jødisk befolkning som ble fordrevet, bombet, fengslet og drept av en overmektig arabisk stat, ville det selvsagt vært like ille. Men da ville hele verden, inkludert USA, sett det som foregikk som sjokkerende og kriminelle massedrap. De ville grepet inn militært i løpet av få dager.

Men, sier du kanskje, om Israel ikke hadde vært så mektig militært, ville landets fiender fortært dem. Kanskje det, men en slik tenkt, kontrafaktisk situasjon unnskylder ikke dagens virkelige, faktiske situasjon.

For nesten alle andre land er potensielle trusler fra om- verdenen noe en bare må leve med. Israel synes derimot å ha utviklet en idé om at de fleste trusler kan elimineres i det legitime selvforsvarets navn. Bare de senere årene har Israel bombet mål i Iran, Syria og Libanon, og fra 1948 har de bombet enkeltmål eller hele bydeler i åtte hovedstader i Midtøsten: Beirut, Damaskus, Tunis, Amman, Kairo, Sana'a, Bagdad og Teheran. Israel har startet alle kriger landet har vært involvert i etter 1948, med unntak av Yom Kippur-krigen i 1973.

Israel invaderte Libanon i 1978, 1982 og 2006. En ny invasjon er tilsynelatende på trappene. Finnes det en grense for hvor mange kriger man kan starte – og vinne overlegent, med verdens fremste supermakt i ryggen – og fremdeles framstå som den svake, sårbare part?

«Å kritisere Israels handlinger er ikke antisemittisme, slik Israel og den amerikanske Israel-lobbyen påstår, men snarere en moralsk plikt»

NOE ER RÅTTENT I ISRAEL

En storstilt og ambisiøs roman om teaterkunst, okkupasjon og nyere palestinsk historie

TEKST: MARJAM IDRISSE FOTO: FORLAGET

Spøkelsene i Isabella Hammads andre roman, *Enter Ghost* er gjengangere i ibsenssk forstand. Her er det ikke bare de døde som går igjen, men generasjonstraumer og teaterstykker. Satt til Vestbredden rundt 2017, men med stadige tilbakeblikk til *Nakba* (Israels grunnleggelse og palestinernes fordrivelse i 1948) og første og andre intifada på åtti- og tidlig totusentallet, sitter jeg igjen med en klar følelse av at det er selve *historien* som er gjengangeren i *Enter Ghost*. Tiden går sjelden framover. Den går bare igjen og igjen og igjen.

DEN HJEMVENDTE

38 år gamle Sonia er tilbake i familiens hjemland for første gang på 11 år. Hun er skuespiller, og bak ▶

seg har hun en spontanabort, en skilsmisse, en kort og ydmykende affære med en gift teaterregissør i London og en produksjon av Anton Tsjekhovs *Måken*. Nå skal hun besøke storesøsteren i Haifa for å lege nye og gamle sår. Hun er her bare på ferie, forteller hun grensekontrollørene og bryter ut i latter når de kroppsvisiterer henne. «Welcome to Israel».

Møtet med Haifa blir ikke den hjemkomsten Sonia hadde forventet. Der hun har sett for seg at familiens hjemsted skal avsløre et slags sammenhengende selv, en del av seg selv som ikke er forandret eller forsvunnet, finner hun lite å kjenne seg igjen i. Alt hun har bygget i løpet av livet har gått i stykker. Den eneste som fortsatt går igjen, er okkupasjonsmaktens vold.

«[T]he nearest I'd come to any feeling of retrieval was this being close to a certain violence that was still anyway largely mediated by screens and closed military zones.»

Sonia er ikke hjemvendt, men gjenganger i «'48» (uttrykket Hammad bruker på områder som gikk tapt ved Israels grunnleggelse). Språket hennes er rustent, hun har glemt familiehistorien sin og føler ikke lenger at familien forteller henne noen ting. Okkupasjonen blir i seg selv både nostalgisk og triggende. Etter en spesielt skakende opplevelse ved et checkpoint ser Sonia ut som om hun har *sett et spøkelse*. Det hun *har* sett, er både okkupasjonsmakt i utøvelse og et barndomsminne i levende live. En gripende og uhyggelig ambivalent omskriving av den velkjente tropen «hjemvendt kunstner». Nostalgi og skrekk går nemlig hånd i hånd i *Enter Ghost*, som da Sonia besøker besteforeldrenes gamle hus i Haifa, et hus som siden er blitt solgt til en israelsk familie, og blir bedt om å ta med nostalgien sin et annet sted. «He was scared of you» forklarer faren hennes, på telefonen litt senere. «You're like a ghost to him... We haunt them. They want to kill us but we will not die.» Sonia er ikke kommet hjem, men går igjen for Israelerne i Haifa. Denne vesensforskjellen blir etter hvert svært fruktbar i Hammad's roman. Gjengangerne brukes effek-

tivt for å kommunisere en ganske pessimistisk form for historisk determinisme (er forandring og originalitet virkelig umulig?), en pessimisme som heldigvis undergraves utover den etter hvert håpefulle romanen.

I DIALOG MED HAMLET

Gjengangerne i *Enter Ghost* er ikke bare av det voldelige slaget. Da Sonia etter hvert takker ja til å spille Gjertrud i en Hamlet-produksjon på Vestbredden, hjemsøkes teatergruppen av tidligere tolkninger av Hamlet og av palestinske klisjeer. I noen av de første diskusjonene om Hamlet-oppsetningen, hagler spøkene om fallgruver, stereotypier og klisjeer skuespillerne helst må unngå.

“‘Why don't we just make Ophelia a suicide bomber,’ I said, ‘and call it a day?’”

But Mariam's hilarity was spent, and she responded in full seriousness: ‘We can't. Someone already did a version like that quite recently.’”

«Alt hun har bygget i løpet av livet har gått i stykker. Den eneste som fortsatt går igjen, er okkupasjonsmaktens vold»

Enter Ghost bruker flittig av Shakespeares *Hamlet*, her gjengitt som replikker fra øvelser og forestillinger. Her får Shakespeares tekst stå ved siden av samtaler

mellom skuespiller og regissør, samtidig som replikkutvekslingene bidrar med litt luft i en ellers svært tett roman.

SONIA: Oh what a rash and bloody deed!

MARIAM: Mm.

WAE: A bloody deed – almost as bad, good Mother, as kill a king and marry with his brother.
SONIA: (*Brief pause. In a low voice.*) Kill a king?

WAE: Indeed, lady, that is my word. You wretched, rash . . . uh.

MARIAM: Wretched rash intruding fool.

WAE: Wretched rash intruding fool, farewell.

MARIAM: Take a breath. Let's stop it there. We'll run it from the top.

Dette er et smart grep som gir gode muligheter for interessante analyser av Shakespeares stykke. I tillegg åpner det for et grådig godt og

filmatisk klimaks på premiereforestillingen, hvor israelsk okkupasjonsmakt står ansikt til ansikt med Hamlets mest kjente replikkvekslinger. At Hammad kommer mer enn helskinnet ut av en dialog med Shakespeare sier også noe om forfatterens imponerende ferdigheter og voldsomme ambisjonsnivå.

YDMYKEDE UNGE MENN

Teatertruppen er fulle av svært troverdige karakterskildringer, som tjuetre år gamle Wael, popmusikeren som skal spille Hamlet og er forestillingens *trekkplaster*, men som sliter, både med en av teaterhistoriens mest utfordrende roller og som ung mann i en verden som stadig ydmyker ham. Her er vonde, men også morsomme skildringer av liv og vennskap under okkupasjon. For eksempel da flere ubehagelige hendelser sår mistenksomhet i teatertruppen og vender skuespillerne mot hverandre. *Enter Ghost* byr på spennende forviklinger og uventede vendinger, idet statsmakten begynner å motarbeide oppsetningen, da det går rykter om hvilken organisasjon som kan ha stått for finansieringen.

Isabella Hammads språk er fortettet, men enkelt og ująlete. Det vil på ingen måte si at romanen ikke er litterærteknisk mesterlig, for det er den. De store bildene i *Enter Ghost* ligger ikke på setningsnivå, men i regien. Hammads kunstferdigheter blir tydelige da hun setter historiske øyeblikk og personlige opplevelser opp mot hverandre, heller enn i vakre metaforer. *Enter Ghost* er en storstilt, intelligent og velregissert roman om politikk og teaterkunst, okkupasjon og familiehistorie. En herlig motvekt til snevre kammerromaner med begrenset skjønnlitterært spillerom. Da har jeg nok avslørt meg: *Enter Ghost* er noe av det beste jeg har lest av ny skjønnlitteratur på noen år.

«Israelsk okkupasjonsmakt
står ansikt til ansikt
med Hamlets mest kjente
replikkvekslinger»

«Her er vonde, men også
morsomme skildringer av liv
og vennskap under okkupasjon»

ISABELLA HAMMAD

Britisk-palestinsk forfatter. Hennes debutroman *Pariseren* vant en rekke priser.

Aktuell med:
Gjenferdet inn
Jonathan Cape, 2023
323 sider. Ute på norsk på Pelikanen, oversatt av Bjørn Alex Herrman.

Anmeldelsen er tidligere trykket i Fett.

Jøder for en rettferdig fred
i demonstrasjon i Oslo
17. august 2024

Jødiske stemmer som gir håp

*Jødiske Stemmer for Rettferdig Fred ble til under
et folkemord og er en velkommen stemme
i vårt fellekskap for Palestina.*

TEKST OG FOTO: JØDISKE STEMMER FOR RETTFERDIG FRED

«Vi slutter oss til et
verdensomspennende
kor av jødiske
stemmer som sier:
Ikke i vårt navn»

Kjære lesere av Fritt Palestina,
Vi vil gjerne fortelle dere om gruppa
Jødiske Stemmer for Rettferdig Fred.

Vi er et nettverk av jøder og folk med jødisk bakgrunn som bor i Norge og jobber for et fritt Palestina på forskjellige måter. Vi slutter oss til et verdensomspennende kor av jødiske stemmer, som i tiår har vært vitne til Israels bombing og blokade av Gaza, til Israels daglige brudd på folkeretten i hele Palestina, til Israels lange historie med okkupasjon og apartheid, og vi sier: Ikke i vårt navn.

Jødiske Stemmer for Rettferdig Fred er et mangfoldig nettverk med stor takhøyde, satt sammen av mennesker med forskjellige meninger og bakgrunner. Likevel har vi klart å samle oss rundt noen hovedkrav som vi støtter og jobber for. ▷

ET FRITT PALESTINA

Vi krever en umiddelbar, permanent våpenhvile. Vi krever slutt på Israels etniske rensing og folkemord mot palestinere, og en slutt på okkupasjonen av Palestina i henhold til internasjonal lov. Vi står i solidaritet med palestinere i Palestina og rundt om i verden i deres kamp for frihet, rettferdighet og likhet.

INGEN NORSKE VÅPEN TIL ISRAEL

Vi krever at ingen våpen eller våpendeler produsert i Norge eller av norskeide selskap i utlandet blir solgt eller distribuert til Israel. Dette inkluderer våpen eller våpendeler som blir solgt eller distribuert via andre land eller tredjeparter.

DEINVESTERING

Vi krever at det norske Oljefondet og alle norske offentlige instanser selger alle investeringene de har i israelske selskaper, helt til landet avslutter sin okkupasjon og retter seg etter internasjonal lov.

YTRINGSFRIHET

Vi avviser alle former for antisemittisme. Vi mener at kritikk av staten Israel og av den politiske ideologien sionisme, er legitimt og aldri burde kalles antisemittisk i seg selv. Vi er i mot måten kampen mot antisemittisme blir brukt som et påskudd for å utføre krigsforbrytelser som tenderer mot folkemord og for å undertrykke støtte og solidaritet med palestinere.

EN RETTFERDIG FREMTID

Vi tror at den eneste langvarige løsningen for å sikre reell sikkerhet og rettferdighet for alle, er en som sikrer like rettigheter og verdighet for alle i regionen.

Vi er en ny gruppe, som kom sammen i kjølvannet av 7. oktober 2023, og vi ble formelt etablert i februar 2024. I løpet av de siste månedene har vi vært ute i gatene, i møter med kommune og stat, og opptrekk i media – fra NRK og Aftenposten, til Klassekampen, Morgenbladet, Dagbladet og Vårt Land, med flere. Vi er aktive på Instagram og er også i dialog med våre lokalmiljøer og med alle våre venner i palestina-bevegelsen. Vi er også en medlemsorganisasjon i nettverket

European Jews for Palestine. I september deltok to av våre medlemmer på stiftelsesmøtet ved Europaparlamentet i Brussel, og vi er veldig glade over å ha vært med på å starte en så viktig internasjonal bevegelse.

Gjennom alle våre aktiviteter og kommunikasjonskanaler, forsøker vi å gjenta viktigheten ved våre fem krav. Vi håper at vi kan være en påminnelse til norske politikere og det norske folk om at jødisk solidaritet med Palestina finnes. Vi kan ikke lenger tillate at Israel holdes til en annen standard enn vi ville holdt andre land til, hvis de utviste like stor grad av vilkårlig vold og forfølgelse av ett folk over så lang tid. Den norske regjeringen kan og må gjøre mer.

Vi er oppriktig takknemlige for, og inspirert av, alle dere som står opp for rettferdighet, fred, likhet og frihet, og spesielt for alt arbeidet dere gjør som medlemmer av Palestinakomiteen. Vi vet at mange av dere er utslitte og lider under stort psykologisk stress som følge av å være vitne til en eksempløst vold, som har blitt skremmende normalisert. Vi vet også at mange av dere har familie og venner i Gaza, på Vestbredden og i Libanon, og vi sender all vår medfølelse og håp for deres sikkerhet og framtid. Vi kommer til å fortsette å gjøre alt vi kan for å støtte denne kollektive kampen for frihet og rettferdig fred.

I solidaritet,

*Yonatan Shapira, Mia Habib og Drew Snyder
på vegne av Jødiske Stemmer for Rettferdig Fred*

FØLG JØDISKE STEMMER PÅ INSTAGRAM PÅ

Vi bruker Instagram for å kommunisere. Du må gjerne følge oss der, sjekke ut det vi deler og sende oss en melding:
@joediskestemmer

Plakatverksted på Melahuset i september 2024.

Første felles aktivitet som gruppe var å være med på å bygge Palestinateltet i Spikersuppa.

Peter Eisenstein holdt appell på ett-års markeringen 7. oktober 2024.

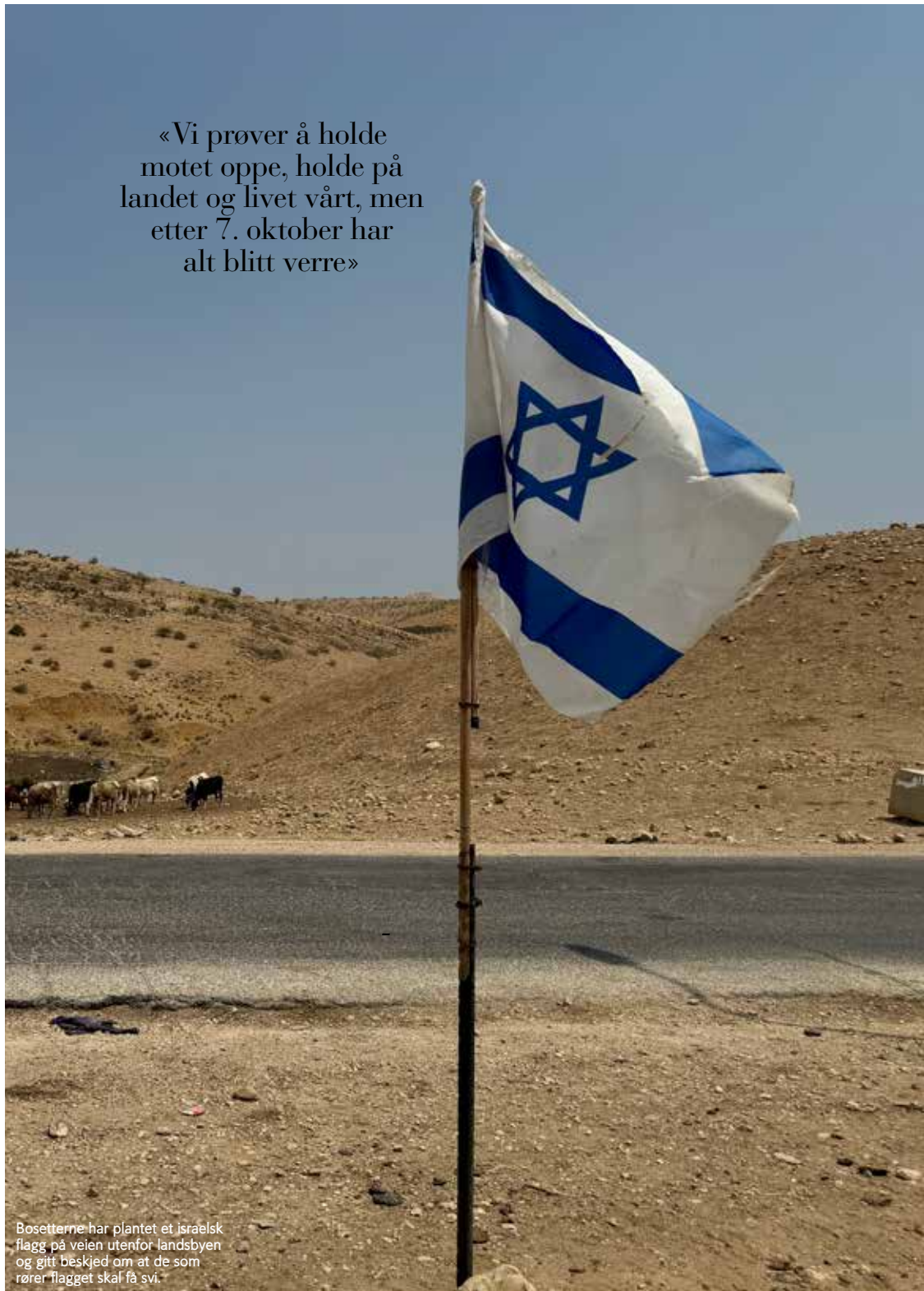

Yonatan Shapira holder appell på den første demonstrasjonen mot krig i Kongsberg.

I tog for ett fritt Palestina i Trondheim.

«Vi prøver å holde motet oppe, holde på landet og livet vårt, men etter 7. oktober har alt blitt verre»

Bosetterne har plantet et israelsk flagg på veien utenfor landsbyen og gitt beskjed om at de som rører flagget skal få svi.

DEN STILLE KRIGEN

Mens verdens øyne har vært rettet mot Gaza, har tiden etter 7. oktober vært en kamp for å overleve for palestinerne på den okkuperte Vestbredden.

TEKST OG FOTO: LARISSA MUNCH/EAPPI

Stille, langt fra avisenes overskrifter og i skyggen av krigen i Gaza, endres og skapes fakta på bakken som påvirker Israels politiske posisjon på Vestbredden. Dette foregår i strid med folkeretten og uten offisielle beslutninger. For palestinerne flest har livet lenge vært preget av usikkerhet; trakassering og vold fra bosettere, husrivninger, konfiskeringer og arrestasjoner, flere uten lov og dom.

TVUNGET UT FRA EGET LAND

Vi befinner oss i Jordandalen, som er en del av den israelsk-okkuperte Vestbredden. Flere palestinere vi møter her forteller om hvordan bevegelsesfriheten deres blir stadig mer innskrenket, fordi bosettere og militæret er blitt mer voldelige. Palestinere nektes tilgang til rundt 80% av Jordandalen. Israelske myndigheter har i stedet erklært områdene som militære soner, naturreservater eller kommunale områder. Disse reguleringene brukes for å rettferdiggjøre den systematiske innskrenkningen av palastiner-

nes bevegelsesfrihet og livsgrunnlag.

- Krigen er ikke bare i Gaza, den er her også. Det er forbudt å spise, drikke, gjete, og å leve. Vi er fanget. Vi kan holde ut litt, men ikke for alltid, forteller Tareq (61).

Han er en av mange palestinerne vi har møtt i Jordandalen den siste tiden som vurderer å flytte etter økt vold og trusler fra bosettere. Familien hans bor midt mellom en bosetning og en utpost. De har i mange år levd med vold og trusler fra sine israelske naboer, men etter 7. oktober har livet blitt uutholdelig.

« Krigen er ikke bare i Gaza, den er her også. Det er forbudt å spise, drikke, gjete og å leve. Vi er fanget. Vi kan holde ut litt, men ikke for alltid»

ISRAELERE LOKKES TIL BOSETNINGENE

Det bor i dag tre millioner palestinere på den okkuperte Vestbredden, hvor Israel siden 1967 har etablert 146 ulovlige bosetninger og 191

såkalte utposter. På hver eneste åskam finner du en bosetning. I store grønne oaser, strengt bevoktet og bak høye gjerder, bor det til sammen 700 000 ulovlige israelske bosettere spredt utover hele Vestbredden. Noen etablerte seg her ▶

på slutten av 60-tallet, andre for bare noen år siden.

Israelske myndigheter bruker enorme summer på infrastruktur for å gjøre det så attraktivt som mulig å etablere seg i de ulovlige bosetningene på Vestbredden. Inne i bosetningene er helse- og skoletilbudene ofte langt bedre enn inne i Israel, og de kan skilte med lave skatter og rimeligere boliger.

Siden 7. oktober har Israel trappet opp innsatsen for å presse palestinere ut av hjemmene og landområdene sine i Jordandalen. Gjennom samarbeid mellom bosettere, militæret og politiet, har Israel lyktes i å redusere beiteområder og blokkere vannforsyninger.

STADIGE BEGRENINGER FRA BOSETTERE

En varm augustdag på vei inn for å besøke Tareq og familien nord i Jordandalen, gjør sjåføren oss oppmerksom på at gjerdet langs veien ikke var der forrige uke. Fra bilen kan vi se at det påbegynte gjerdet strekker seg over flere kilometer.

- Dette vil begrense beiteområdene til de palestinske familiene som bor her ytterligere, forteller sjåføren oss.

Det har gått to uker siden vi sist besøkte

familien. Før vi kjører inn til lokalsamfunnet, ser vi et nytt israelsk flagg på toppen av en åskam og på skiltet der navnet på byen en gang sto på arabisk og hebraisk, er navnet på arabisk nå strøket ut.

Lokalsamfunnet vi besøker ligger på andre siden av veien fra den ulovlige bosetningen Maskiyyot som ble etablert i 1986. Palestinerne som bor i området rundt bosetningen kan fortelle oss at volden og trakasseringen fra bosetterne økte drastisk i 2005. Det var etter at den daværende israelske statsministeren Ariel Sharon bestemte å trekke Israel ut av Gaza. Flere av bosetterne derfra endte opp i Maskiyyot og andre bosetninger på Vestbredden. For åtte år siden etablerte de samme bosetterne en utpost, et steinkast unna familien vi skal besøke.

Her møter vi Tareq (61), sønnen hans Ismael

(22) og moren hans Karima (79). Huset deres ligger på en liten høyde med utsikt til utposten på andre siden av veien. Omringet av israelske flagg kan vi se kuene deres beite i skråningen.

- Hovedinntekten vår kommer fra kuene våre, hvis vi forlater dette området har vi ingenting igjen, sier Tareq oppgitt.

Ismael peker på andre siden av veien der utposten ligger, der er alt grønt. Han forteller at dette området har ikke familiene lenger tilgang til. Beveger de seg for nærme veien, som bare er noen meter nedenfor huset, risikerer de vold og konfiskeringer fra bosettere og militæret.

- De har gjort det forbudt for oss å ta med dyrene på beite og vi får ikke lenger bruke vannkilden. Vi kan ikke gå bak eller foran huset vårt. Det er gjerdet overalt. Vi føler oss fengslet i vårt eget hjem.

Mens vi sitter og snakker ser vi en gjeng med åtte unge bosettere i barneskolealder på vei til utposten på andre siden. Familien forteller oss at det er de samme guttene som kastet stein på

kuene deres ved vannkilden for bare noen dager siden.

Familiene kan fortelle at de har brukt den nærliggende vannkilden i over 100 år, men siden i fjor har boset-

tere benyttet seg av alle mulige taktikker for å hindre dem i å bruke den. Til tross for brutal vold, trusler, konfiskeringer og arrestasjoner er de nødt til å ta risikoen. Vanntanker er for dyrt. Den offisielle holdningen til israelske myndigheter er at de ikke støtter alle typer bosetninger. Det kjøres derfor to parallelle linjer, de som ifølge israelske myndigheter er de lovlige bosetningene og de ulovlige er de såkalte «utpostene». Etableringen av nye utposter fungerer heller som en uoffisiell gren av regimet ved å utvide land og presse palestinere ut.

Den nåværende israelske regjeringen har godkjent hus, bygget veier og legaliserer stadig flere utposter. Siden 7. oktober har 25 nye utposter og et dusin veier blitt asfaltert for å knytte sammen bosetninger og nye utposter, og flere titalls kilometer med landområder har

« Israelske myndigheter bruker enorme summer på infrastruktur for å gjøre det så attraktivt som mulig å etablere seg i de ulovlige bosetningene på Vestbredden »

Tareq speider ut over landet som en gang var hans.

blitt beslaglagt. På den måten kan bosetningene ekspandere, og de kan effektivt ta mer land.

LOVLØSE TILSTANDER

Palestinere blir sett på som en sikkerhetstrussel og sikkerheten til bosetterne kommer alltid først. Palestinere som beveger seg i nærheten av en utpost eller en bosetning risikerer ikke bare brutal vold fra bosettere, men også å bli arrestert av militæret eller sikkerhetsansvarlige for bosetningene, eller å få dyrene sine konfiskert.

- Israelske myndigheter bruker 7. oktober som en unnskyldning for å gjøre livet vanskeligere for oss. Bosetterne bruker dette som en mulighet til å drepe, trakassere og stjele fra oss, fortsetter Tareq mens han skjenker oss kaffe.

Det har blitt vanskeligere å skille på hvem som har myndighet til å utføre arrestasjoner og konfiskeringer, da rollene ofte er svært uklare. Mange av de vi møter kan fortelle at militæret ofte er tilstede eller tar del i angrepene begått av bosettere. Ifølge den israelske menneskerettighetsorganisasjonen B'Tselem er ikke dette isolerte hendelser, men snarere en del av en villet israelsk politikk i Jordandalen for å gjøre livet til palestinere så vanskelig som mulig.

HVA ER EN UTPOST?

En utpost er ifølge israelsk lov en ulovlig israelsk bosetning etablert uten tillatelse fra israelske myndigheter. Likevel kan skillet mellom de to være nokså uklart, særlig da begge etableres med direkte bistand fra myndigheter (militært og økonomisk) og er ofte hel-finansiert av israelske offentlige midler.

Den internasjonale straffedomstolen (ICJ) slo nylig fast at Israels bosettingspolitikk og utnyttning av naturressurser i palestinske områder er i strid med folkeretten, og dermed ulovlig. Utpostene etableres ofte strategisk tett opp mot palestinske landsbyer, og er en effektiv måte å fragmentere palestinske samfunn på og knytte allerede etablerte bosetninger sammen. Opprettelsen av nye utposter skjer i rekordfart og er blitt en svært effektiv taktikk i prosessen med å de facto annektere store deler av Vestbredden. Til tross for at de blir opprettet i strid med israelsk lov, gjør ikke israelske myndigheter noe med det.

En utpost kan starte med at bosettere fra en nærliggende bosetning setter opp et par israelske flagg på en åskam. Det kommer så telt, og etter hvert kommer det flere og flere hus på tomten.

På den måten kan de gjøre livet til palestinere uholdbart, slik at de ikke har noe annet valg enn å forlate hjemmene sine, tilsynelatende frivillig.

- Hvordan kan vi stole på politiet når vi ser at de samarbeider med bosettere i å bygge nye utposter? Da huset vårt ble brent ned og dyrene våre ble stjålet var militæret der for å beskytte bosetterne. Vi har satt opp kamera, men de bryr seg ikke, sier Tareq.

Familien forteller at de flere ganger har opplevd at kuene deres har blitt stjålet av bosettere og konfiskert av israelske myndigheter, dette begrunnes ofte med at kuene har beveget seg for nærme bosetningen, hovedveien eller utposten.

- Vi pleide ha 150 kuer, nå har vi bare 30 igjen. En stor gruppe bosettere stjal 100 kuer fra oss i februar, og de ville at vi skulle betale 150 000 NIS (435 000 NOK) i løsepenger, fortsetter Tareq, tydelig frustrert.

Familien har betalt løsepenger på flere titalls tusen tidligere, men nå har de ikke lenger råd. Ifølge Tareq, var militæret til stede da bosettere stjal kuene som sønnen hans var ute og gjette. Begge sønnene hans ble arrestert og fengslet av det israelske militæret. Da han forsøkte å anmelde hendelsen til israelske politiet, fikk han i stedet beslaglagt ID-kortet sitt og ble fortalt at det er forbudt for ham å rapportere hendelsen.

- Først en måned senere fikk vi vite fra sikkerhetsansvarlige i bosetningen at dyrene var konfiskert fordi de mente kuene hadde vært uten tilsyn langs hovedveien, forteller Tareq.

Tilfeldigheter gjorde det til at sønnen slapp ut av fengsel etter bare to uker, familien kunne vise til opptak av at kuene ikke var uten tilsyn.

- Mens sønnen min var fengslet kom sikkerhetsansvarlige i bosetningen og truet med at de skulle slippe han fri dersom vi gikk med på å selge alle kuene våre og flytte. De har også forsøkt å kjøpe kuene av oss til dobbelt av markedsverdien. De prøver alt de kan for å få oss til å flytte, sier Tareq tydelig oppgitt

Familien fikk medhold i retten på at kuene var konfiskert på falskt grunnlag. Nå har det gått seks måneder, og familien har fortsatt ikke sett noe til kuene eller pengene de skulle

få for advokatutgifter.

- De fengsler til og med kuer i dette landet! Sist kuene ble konfiskert fikk vi de tilbake etter 15 dager. De var kjempetynne og fulle av skader. Nå har det gått seks måneder og vi aner ikke hvilken tilstand de er i, fortsetter Tareq.

- Det er så åpenbart hvordan det fungerer for oss nå, vi kommer aldri til å få kuene våre tilbake. Når vi snakker med familien er de tydelig stresset, dagen før hadde bosettere, sikkerhetsansvarlig for bosetningene og militæret kommet med trusler og hindret kuene deres i å drikke fra vannkilden. Senere på kvelden kom flere

bosettere: I mange timer kjørte de mellom husene deres på firhjulinger mens de skrek og kastet stein.

- Jeg har ikke sovet noe. Hver kveld er jeg redd for at bosettere skal komme og tenne på huset vårt. I går truet en bosetter broren min med maskingevær og sa at «Jeg har rett til å gjøre hva jeg vil, jeg er myndighetene, jeg er militæret, jeg er staten». Og det verste av alt er at han har rett, forteller Ismael.

«De fengsler til og med kuer i dette landet!»

INGEN KVINNER OG BARN IGJEN

Familien har for lenge siden sluttet å holde oversikt over all volden og trakasseringen, dette har lenge vært den nye normalen. Men siden 7. oktober har volden og truslene fra bosetterne blitt så ekstrem, at over halvparten av familiene i lokalsamfunnet ikke har sett noen annen utvei enn å flytte. De pleide være nitten familier her, nå er det bare åtte igjen.

Tareq forteller oss at det er nesten ingen kvinner og barn igjen i lokalsamfunnet, det er blitt for farlig.

- Familien vår har bodd i området i over 90 år, men etter 7. oktober er vi for første gang redde for å sove i vårt eget hus og snart ser vi ikke noen annen utvei enn å flytte, men hvor skal vi dra? Dette er hjemmet vårt, dette er landet vårt.

INGEN UNIK HISTORIE

Volden og trakasseringen denne familien opplever fra bosettere er ikke unik. Siden 7. oktober har flere lokalsamfunn i Jordandalen blitt tvunget til å flytte fra hjemmene sine.

Bosetterne har strøket over skiltet inn til landsbyen hvor det tidligere stod skrevet på arabisk.

Stemningen hjemme hos familien til Tareq er dystre. De forteller oss at de ikke ser noen fremtid og at de er redd at om de andre familiene i området gir opp, vil ikke de lenger klare å stå i det alene.

- Vi er lei av å snakke om det og be om hjelp, ingenting skjer. Døden er bedre enn dette livet. Jeg er ikke sikker på om vi er her neste gang du kommer. Majoriteten gir opp og snart gjør vi det også, avslutter Ismael.

Ikke lenge etter besøket vårt, etablerte bosettere en ny utpost i Umm Al Jamal, ikke langt unna familien til Tareq. To dager etter utposten var etablert, ble hele lokalsamfunnet fordrevet.

«Jeg er ikke sikker på om vi er her neste gang du kommer. Majoriteten gir opp og snart gjør vi det også»

Larissa besøkte Jordandalen i august 2024.

LYST TIL Å BLI APARTHEID- FRI?

*Apartheidfrie soner gir folk en mulighet
til å protestere mot Israels massive
brudd på folkeretten.*

TEKST: ARNGRIM YTTERHUS OG EIRA INGERSDATTER REITHAUG

I oktober 2024 skjerpet den norske regjeringen sin advarsel til norsk næringsliv mot å bidra til å opprettholde Israels ulovlige okkupasjon av Palestina. De understreker at slik handel og næringsvirksomhet kan bli forbundet til grove brudd på både menneskerettighetene og folkeretten. Næringslivsaktører som ønsker å være på den sikre siden med tanke på regjeringens råd og samtidig vise sin støtte til palestinerne, kan erklære seg som apartheidfri sone og gjennom kampanjen få råd og støtte til å trå riktig i samsvar med anbefalingene.

En apartheidfri sone er et lite signal til palestinerne om at verden ikke har glemt dem. Det er også en påminnelse til Israel om at internasjonale protestaksjoner kan ha avgjørende betydning, slik tilfellet var i kampen mot apartheid i Sør-Afrika.

Apartheidfrie soner fungerer som et økonomisk pressmiddel gjennom å redusere handel med israelske varer. Selv om USA er Israels viktigste støttespiller, er EU Israels viktigste handelspartner. Når handelsboikott brer seg, blir det oppfattet som en klar trussel. Det viser ikke minst Israels anstrengelse for å få land i EU til å motarbeide kampanjen og i enkelte land forby all oppfordring til boikott.

OM KAMPANJEN:

Kampanjen for apartheidfrie soner er en del av oppropet for boikott, deinvesteringer og sanksjoner (BDS) som i 2005 kom fra over 170 palestinske sivilsamfunnsorganisasjoner. En apartheidfri sone erklærer seg fri for israelske varer og tjenester helt til Israel retter seg etter folkeretten og avslutter sin okkupasjon og sitt apartheidregime. En apartheidfri sone kan være alt fra en kafé, restaurant, butikk, til små og store bedrifter, enkeltpersonsforetak, organisasjoner eller fagforeninger.

Skann koden for å lese mer om apartheidfrie soner og hvordan du kan bli en.

Bli en apartheidfri sone du og!

NORGE GÅR FORAN:

Norge er et av landene der kampanjen har vært mest aktiv. Det er i dag over 250 apartheidfrie soner i Norge, men når engasjementet i Norge nå vokser i takt med grusomhetene som rammer palestinerne, er potensialet stort for å bli flere.

BLI EN APARTHEIDFRI SONE

Små og store bedrifter og organisasjoner kan bli en apartheidfri sone, altså ikke enkeltpersoner uten enkeltpersonsforetak og AS. Enkeltpersoner oppfordres til å drive forbrukerboikott. Sonen inngår en avtale med Palestinakomiteen der man forplikter seg til å:

- Avstå fra å handle med varer og tjenester fra israelske selskaper og selskaper som gjennom å operere i Israel bidrar til Israels brudd på palestinerne grunnleggende menneskerettigheter
- Avstå fra å samarbeide med israelske institusjoner som bidrar til brudd på internasjonal lov
- Offisielt støtte apartheidfrie soner-kampanjen

GI EN GAVE TIL PALESTINAKOMITEEN!

*Vil du styrke vårt arbeid for
palestinernes rettigheter?
Hjelp oss å være en synlig og tydelig
stemme mot apartheid, okkupasjon
og folkemord.*

SKANN MEG!

ELLER VIPPS OSS PÅ

#111340

Betaling via Vipps gir ikke rett til skattefradrag

ELLER BETAL INN PÅ VÅRT KONTONUMMER **5082 07 56123**

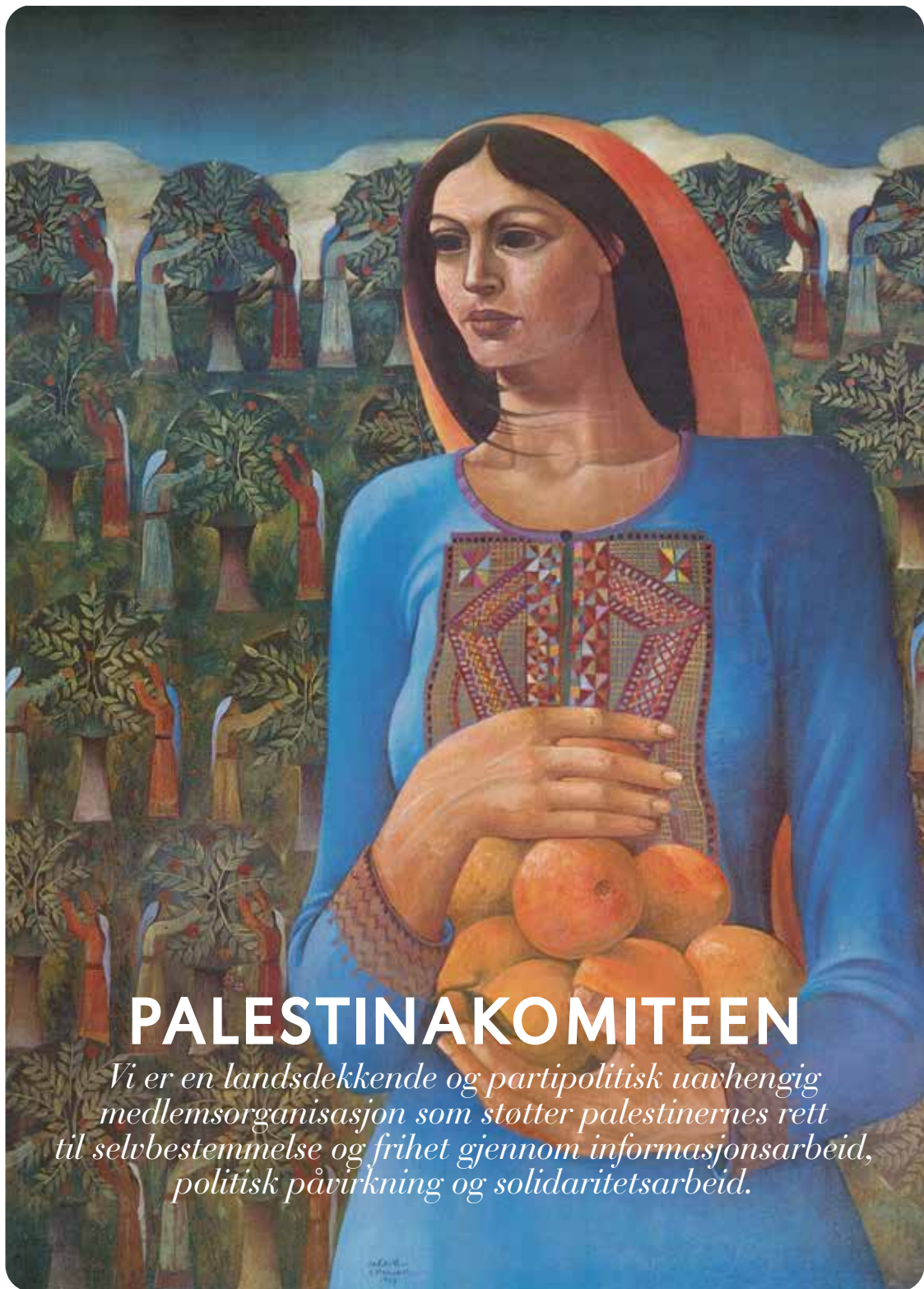
Om eg må døy

Om eg må døy
 må du leve
 for å fortelje historia mi
 for å selje tinga mine
 for å kjøpe ein stoffbit
 og litt hyssing
 (la den vere kvit med lang hale)
 slik at eit barn, ein stad i Gaza
 når det ser himmelen i auga
 og ventar på far sin som fór i lys loge
 - utan å seie farvel til nokon
 ikkje eingong til kjøt og blod
 ikkje eingong til seg sjølv -
 ser dragen, min drage som du laga, der den flyg høgt oppe
 og tenkjer i eit glimt at det er ein engel
 som kjem att med kjærleiken.
 Om eg må døy
 la det bere håp med seg
 la det bli ei forteljing.

(2023)

Av Refaat Alareer
 Gjendikta av Anna Kleiva

Refaat Alareer ble drept i et israelsk angrep i Gaza 6. desember 2023, kort tid etter han skrev dette diktet.

PALESTINAKOMITEEN

Vi er en landsdekkende og partipolitisk uavhengig medlemsorganisasjon som støtter palestinerne rett til selvbestemmelse og frihet gjennom informasjonsarbeid, politisk påvirkning og solidaritetsarbeid.

ILLUSTRASJON: SUMAN MANSOUR

KONTAKT OSS:

post@palestinakomiteen.no

Leder: Line Khateeb

leder@palestinakomiteen.no

@palestinakomiteen i norge

@palestinakomiteeninorge

@palestinakomiteen_norge

@palkom

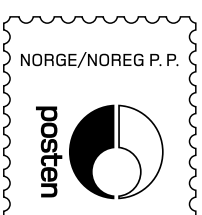
VÅRE LOKALLAG:

AGDER	agder@palestinakomiteen.no	Jorunn A. Kalvik	48003424
ÅS	aas@palestinakomiteen.no	Siri Gilbert	95856323
ASKER OG BÆRUM	askerogbaerum@palestinakomiteen.no	Gia Deyab	45486684
BERGEN	bergen@palestinakomiteen.no	Thomas Høiseth	95936985
BODØ	bodo@palestinakomiteen.no	Marianne V. Berg	47098205
DRAMMEN	nilsn@online.no	Nils Nordenstrøm	91748408
FINNMARK	finnmark@palestinakomiteen.no	Aicha A. Tharaldsen	41385410
FINNSNES	tovekullerud@gmail.com	Tove Lie	90732149
HALDEN OG AREMARK	halden@palestinakomiteen.no	Fredrik M. Wille	48362643
HAUGALAND OG STORD	raed-khaled@hotmail.com	Raed Abdalsalam	96739022
HEDMARK	hedmark@palestinakomiteen.no	Helge Bjørnsen	90671433
KONGSBERG	kongsberg@palestinakomitee.no	Luis Segura	94265447
LOFOTEN	lofoten@palestinakomiteen.no	Gina Haga Rothli	90785710
MIDTRE HÅLOGALAND	edvardsenmarit23@gmail.com	Marit Edvardsen	95148283
MOSS	moss@palestinakomiteen.no	Ingrid Haug	97967750
NORDMØRE	nordmore@palestinakomiteen.no	Ann-Christin Mork	48249628
OPPLAND	turid.thomassen@inn.no	Turid Thomassen	90510362
OSLO	oslo@palestinakomiteen.no	Anine Wiesner Barg	90998912
RINGERIKE	abakkerud@hotmail.com	Audun Bakkerud	47765210
ROMERIKE	romerike@palestinakomiteen.no	Sanaria Ali 9	93831893
ROMSDAL	lars.oltedal@gmail.com	Lars Oltedal	90865484
SOGN	sogn@palestinakomiteen.no	Synnøve Beitnes	47879842
STAVANGER	ingebreth.forus@lyse.net	Ingebreth Forus	90732149
SUNNFJORD	sunnfjord@palestinakomiteen.no,	Tone Otterlei,	97041303
SUNNMØRE	sunnmore@palestinakomiteen.no	Yngve Birkeland	97402787
TRØNDELAG	trondheim@palestinakomiteen.no	Margrethe G. Einarsen	48188493
ULLENSVANG	ullensvang@palestinakomiteen.no	Erle L. Wesenlund	90524034
VESTFOLD	vestfold@palestinakomiteen.no	Heming Olaussen	90155894
VOSS	voss@palestinakomiteen.no	Ruth Jørgensen	98282995
ØSTFOLD	fredrikstad@palestinakomiteen.no	Knut-Jarl Rødje	90721391

Palestinakomiteen i Norge
Postboks 9286 Grønland
0134 OSLO

PRIORITY

GOD JUL OG GODT NYTT ARI